

KPSS 2020

ÖNCE BİZ SORDUK
75 SORUDA
63
SORU

ÖABT

SOSYAL BİLGİLER

TAMAMI ÇÖZÜMLÜ

SORU BANKASI

PEGEM AKADEMİ

Tarih: Coşkun ÇEBİTÜRK
Coğrafya: Komisyon
Siyaset Bilimi Diğer Sosyal Bilim Alanları ve Alan Eğitimi: Komisyon

ÖABT SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ
TAMAMI ÇÖZÜMLÜ SORU BANKASI

ISBN 978-605-241-924-3

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları
Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir.
Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri,
kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt
ya da baska yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

7. Baskı: Ekim 2019, Ankara

Proje-Yayın: Ümit Dilaver
Dizgi-Grafik Tasarım: Gamze Şahin Oral
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara
(0312 341 36 67)

Yayıncı Sertifika No: 36306
Matbaa Sertifika No: 25931

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51
Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Değerli Okuyucularımız,

Bu kitap, Kamu Personeli Seçme Sınavı (KPSS) SOSYAL BİLGİLER Öğretmenliği Alan Bilgisi Testi (ÖABT-SOSYAL BİLGİLER) ve Alan Eğitimi kapsamındaki soruları çözmek için gerekli bilgi, beceri ve teknikleri edinmeniz ve soruları kolaylıkla çözebilmeniz amacıyla farklı soru çeşitleri ile kendinizi geliştirmeniz sürecinde siz değerli okuyucularımıza kılavuzluk etmek için hazırlanmıştır.

Kitabın hazırlık aşamasında, sınav kapsamındaki temel alanlarda kapsamlı alanyazın taraması yapılmış, bu kitabın gerek ÖABT'de gerekse gelecekteki meslek hayatınızda ihtiyacınızı maksimum derecede karşılayacak şekilde ve ÖABT'de çıkan ve çıkacak sorularla paralel sorular içerecek nitelikte olması hedeflenmiştir.

Sosyal Bilimler Tarihi, Coğrafya, Siyaset Bilimi-Diğer Sosyal Bilim Alanları ve Alan Eğitimi bölümlerinden oluşan kitabımız detaylı, güncel ve anlaşılır bir dille yazılan çözümlü anlatımları ve açıklamaları ile bu özgün sorular, ÖABT'de çıkacak sorularla konu ve tarz itibarıyla birbir örtüşmektedir. Ayrıca kitabımızda, testlerin karışık değil de konu başlıklarıyla ayrı ayrı verilmiş olması, hangi konuda eksikliğinizi olduğunu görmenizi ve konu anlatımlı kitabımıza başvurarak bu eksikliklerinizi tamamlamanızı sağlayacak ve size yol gösterecektir.

Yoğun bir araştırma ve çalışma süreci ile hazırlanmış olan bu kitapla ilgili görüşlerinizi ve önerilerinizi bizimle **pegem@pegem.net** aracılığı ile ya da **0538 594 92 40** numaralı telefona WhatsApp üzerinden iletmeniz yeterli olacaktır.

Geleceğimizi güvenle emanet ettiğimiz siz değerli öğretmenlerimizin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerinde katkıda bulunabilmek ümidiyle...

Pegem Akademi

TARİH

Tarih Metodu.....	1
Eski Çağ Tarihi.....	26
İslamiyet Öncesi Türk Tarihi.....	67
İslam Tarihi	97
Türk-İslam Tarih	121
Osmanlı Tarihi Beylikten Devlete	157
Dünya Gücü: Osmanlı Devleti	167
Osmanlı Devleti Kültür ve Uygarlık Tarihi.....	177
Arayış Yılları.....	197
XVIII. Yüzyılda Değişim ve Diplomasi	207
En Uzun Yüzyıl	217
Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri	227
XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti	242
Osmanlı Tarihi Tarama Testi	252
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Kurtuluş Savaşı'nın Hazırlık Dönemi.....	262
Kurtuluş Savaşı Dönemi.....	273
Atatürk Dönemi Dış Politika	289
Atatürk Dönemi İç Olaylar	299
Atatürk İlke ve İnkılapları	309
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Tarama Testi	319
Orta Çağ'dan 20. Yüzyıl'a Dünya Tarihi	324
20. Yüzyıl Türk ve Dünya Tarihi	369

COĞRAFYA

Genel Fiziki Coğrafya - Evren ve Güneş Sistemi	399
Dünya'nın Şekli ve Hareketleri	402
Kartografya (Harita Bilgisi).....	408
Matematik (Mutlak) ve Özel (Görel) Konum.....	413
Yerin Yapısı ve İç Kuvvetler.....	417
Yeryüzünü Şekillendiren Dış Kuvvetler.....	426
İç ve Dış Kuvvetler	441
Atmosfer ve Sıcaklık	453
Basınç ve Rüzgârlar	461
Nem ve Yağış	470
Büyük İklim Tipleri	478
İklim Bilgisi Tarama Testi.....	493

Dünya'nın Su, Toprak ve Bitki Varlığı	508
Genel Beşeri Coğrafya.....	512
Genel Ekonomik Coğrafya	520
Siyasi Coğrafyaya Giriş.....	532
Dünyada Başlıca Örgütler	537
Ülkeler Coğrafyası	542
Türkiye Fiziki Coğrafyası - Türkiye'nin Konumu ve Sonuçları	550
Türkiye'nin Yeryüzü Şekilleri.....	555
Türkiye'nin İklimi	560
Türkiye'de Su, Toprak, Bitki.....	566
Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası - Türkiye'de Nüfus ve Yerleşme	575
Türkiye'nin Ekonomik Coğrafyası.....	580
Türkiye'de Tarım	585
Türkiye'de Madenler-Enerji Kaynakları-Sanayi	590
Türkiye'de Ulaşım-Turizm-Ticaret	595

SİYASET BİLİMİ VE DİĞER SOSYAL BİLİM ALANLARI

Siyaset Bilimi	602
Sosyal Bilgilerin Temelleri	614
Sosyal Psikoloji	638
Arkeoloji.....	650
Antropoloji	662
Sosyoloji.....	675
Felsefe	687
Ekonomi	699
Bilim, Teknoloji ve Sosyal Değişme.....	711
Sanat ve Estetik	731
İnsan İlişkileri ve İletişim	743
Günümüz Dünya Sorunları	755
Sosyal Proje Geliştirme.....	773
Karma Test.....	785

ALAN EĞİTİMİ

Test 1 - 8.....	793
Cevap Anahtarı.....	843

TEST I

1. Tarih biliminin gelişmesi için sosyoloji, ekonomi, psikoloji vb. yardımcı bilimlerle işbirliğini öneren "Annales d'histoire économique et sociale" dergisinde faaliyetlerini sürdüren tarih bilim insanları arasında aşağıdakilerden hangisi bulunur?

- A) Marc Bloch
- B) Voltaire
- C) Machiavelli
- D) Edgar H. Carr
- E) Emile Durkheim

2. İlk defa eski Yunan'da ortaya çıkmış tarih yazım türüdür. Dilden dile aktarılan hatıralar, zamanla "epos" adı verilen şiirler şeklinde söylenmeye başlanmıştır. Bu şiirler, logograflar tarafından düzyazıya çevrilmiştir.

Tanımı verilen tarih yazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şe'ni tarih
- B) Kronik tarih
- C) Hikâyeci tarih
- D) Araştırmacı tarih
- E) Sosyal tarih

3. Eski Yunanlı tarihçi Polybios (M.Ö. 20-M.S. 120): Kartacalılar ile Romalılar arasındaki savaşları incelerken, her iki devletin siyasi sistemlerine vurgu yaparak, Kartacalıların yenilgi sebeplerini ortaya koymaya çalışmıştır. Polybios, tarihi "devlet" merkezli olarak yazmıştır.

Polybios'un yazımına öncülük ettiği tarih yazıcılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öğretici tarih
- B) Rivayetçi tarih
- C) Araştırmacı tarih
- D) Kronik tarih
- E) Sosyal tarih

4. Milletler kendi değerlerini, millî duygularını yeni nesillere kazandırmak amacıyla öğretici tarih yazımını öne çıkartmışlardır. Bu tür tarih yazımında kişiler, dinî ve millî değerler yüceltilir.

Öğretici tarih yazımına örnek eserler arasında aşağıdakilerden hangisi bulunmaz?

- A) Siyer
- B) Süleymanname
- C) Gazavatname
- D) Selimname
- E) Fütüvvetname

5.

- I. Tarihi bir olayı incelerken, gerçeğe "neden-nasıl" sorularını sorarak uğraşmaya çalışmıştır.
- II. Ortaya koyduğu yazım anlayışıyla modern tarih yazımında da etkili olmuştur.
- III. İspanya'da ve Kuzey Afrika'da yaşamış, "Kitabu'l-İber (İbretler Kitabı)" ve "Mukaddime" adlı eserleriyle ünlüdür.

Özellikleri verilen sosyal bilim insanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbn Rüşd
- B) Ravendi
- C) Kindi
- D) İbni Haldun
- E) Er Razi

6. Arkeolojik alanlarda höyük katlarını inceleyerek tarihe yardımcı sosyal bilim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Onomastik
- B) Metroloji
- C) Stratigrafi
- D) Ekoloji
- E) Meskukat

7. Tarihte geçmiş döneme ait bir metni değiştirmeden kendi yazıldığı alfabeden başka alfabeyle çevirmeye verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Transfer
- B) Tercüme
- C) Mütercim
- D) Transkript
- E) Müstensih

8. Osmanlı tarihinde "Ensab Cetvelleri"ni inceleyerek tarihe yardımcı olan sosyal bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hidronimi
- B) Şecere
- C) Sicilografi
- D) Arkeometri
- E) Heraldik

9. Osmanlı Devleti'nde ilk çıkartılan ve Türkçe-Arapça yayın yapan gazete aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muhbir
- B) Takvim-i Vekayi
- C) Ceride-i Havadis
- D) Vak'a-i Misriyye
- E) Tercüman-ı Hakikat

10. Her yıl devlet veya özel kurumlar tarafından yayımlanan yıllıklarda, o yılki devlet görevlilerinin bilgilerine ve kurumlar hakkındaki temel bilgilere ulaşmak mümkündür.

Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nde tanımı verilen eser türüdür?

- A) Münşeat Mecmuası
- B) Salname
- C) Müverrih
- D) Surname
- E) Layiha

11. Arap alfabesiyle, sağdan sola yatık olarak yazılan ve harflerin kuyruklarının uzun tutulduğu yazı türüdür.

Genelde şeyhülislamın ve ona bağlı kurum ve kişilerin kullandığı bu yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rika
- B) Nesih
- C) Talik
- D) Siyakat
- E) Tevki

12. İnsanlık tarihinin bilinen ilk tarih eserini yazan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Polybius
- B) Tukidides
- C) Strabon
- D) Herodotos
- E) Hekataios

13. Aşağıdakilerden hangisi Türk tarihi hakkında araştırma yapan bir kişinin kullanabileceği sözlük türü eserlerinden değildir?

- A) Codex Cumanicus
- B) Divân-ı Lugati't-Türk
- C) Muhakemetü'l-Lugateyn
- D) İbni Mühennâ Lûgati
- E) Mu'cemu'l-Buldân

14. Orta Çağ İslam Dünyası'nda resmi ya da özel belgelerin suretlerinin toplandığı eserlere verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Münşi
- B) Münşeat
- C) Müste'men
- D) Tevki
- E) Düstur

15. İslam tarih yazıcılığının Anadolu'daki ilk temsilcisi olarak kabul edilen Ravendi; "Râhat-üs-Sudûr ve Âyet-üs-Sûrûr" isimli islam tarih eserini aşağıdaki Selçuklu hükümdarlarından hangisine sunmuştur?

- A) Rükneddin Süleyman Şah
- B) Alaaddin Keykubat
- C) I. Gıyaseddin Keyhüsrev
- D) II. Kılıçarslan
- E) İzzettin Keykavus

16. Aşağıdakilerden hangisi Türk devlet teşkilatı, ahlak ve idare ile ilgili kaynakların yazarlarından biri değildir?

- A) Nizamü'l Mülk
- B) Yusuf Has Hacip
- C) Ebû Nasr Fârâbi
- D) İbrahim Müteferrika
- E) İbni Bibi

17. Osmanlı Devleti'nde, memur kadrosu ihdas edilerek bu kadroya atanan şehnameci ve vakanüvisler ile tarih yazıcılığı yapılmıştır.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisinde ilk şehnameci ve vakanüvis birlikte verilmiştir?

- A) Arifi Fethullah Çelebi – Mustafa Naima
- B) Taşköprülüzade Ahmet – İbrahim Peçevi
- C) Feridun Ahmet – Ahmet Cevdet Paşa
- D) Raşid Mehmet – Sami Şakir Subhi
- E) Süleyman İzzi – Mustafa Naima

18. Ahmet Cevdet Paşa, Osmanlı Devleti'nde hukuk ve tarih alanında çalışmalar yapmış bir bilim kültür insanıdır.

Aşağıdakilerden hangisi Ahmet Cevdet Paşa tarafından yazılmış eserlerden değildir?

- A) Tezakir
- B) Maruzat
- C) Tarih-i Cevdet
- D) Kısâs-ı Enbiyâ ve Tevârih-i Hulefâ
- E) Netayic ül-Vukuat

19. Padişah çocuklarının doğum, sünnet ve düğün törenlerini anlatan edebî ve tarihî eserlere verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Surre Alayı
- B) Surname
- C) Sicilli Kavanini
- D) Menakıbname
- E) Tezkire

20. Aşağıdaki tarihe yardımcı bilim dalları ve araştırma alanları hakkındaki eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

- A) Diplomatik - Belge bilimi
- B) Meskukat - Para bilimi
- C) Kronoloji - Takvim bilimi
- D) Heraldik - Mühür bilimi
- E) Şecere - Soykütüğü bilimi

ÇÖZÜMLER

1. Annales Okulu olarak da tanımlanan tarih yazım ekolü I. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmıştır. Sorun odaklı olan, diğer bilimlerle iş birliğini öngören bu ekolün önemli temsilcileri arasında; Lucien Febvre, Fernand Braudel, Marc Bloch, Georges Duby, Jacques Le Goff ve Emmanuel Le Roy Ladurie bulunur. Annales Okulu'nun Türkiye'deki başlıca temsilcileri arasında; Halil İnalçık, Ömer Lütfi Barkan, Fuat Köprülü, Mustafa Akdağ bulunur.

Cevap A

2. Özellikleri verilen tarih yazım türü "hikâyeci tarih"tir. Bu türde sebep-sonuç ilişkisi gözetilmez. Efsaneler ve masal tipi anlatım vardır. Önemli temsilcileri arasında Herodot (Tarihin babası, Historia adlı eseriyle ünlü) ve Hekataios bulunur.

Cevap C

3. Devletlerin siyasi düzenlerini inceleme, olayları sebep-sonuç ilişkisi gözeterek aktarma "öğretici" (pragmatik, şe'ni) tarih yazıcılığının özelliklerindedir. Soruda siyasi düzen vurgusu ve yenilgi sebeplerini ortaya konulması "Hikayeci Tarih" anlayışının da özelliklerini ortaya koymaktadır.

Cevap A

4. Öğretici tarih yazımının özellikleri şunlardır; toplumda birlik beraberlik ve millî duygularını geliştirir; kahramanlık duygusu öne çıkartılır.

Fütüvvetname: Lonca teşkilatında uyulacak kuralları gösterir belgedir. Öğretici tarih anlayışına uygun bir yazım türü değildir.

Siyer: Hz. Muhammet'in hayatı

Megazi: Hz. Muhammet'in savaşları.

Süleymanname: Kanuni Sultan Süleyman'ın savaşlarını anlatan eserlerdir.

Selimname: Yavuz Sultan Selim'in seferlerini anlatan eserlerdir.

Gazavatname: İslam toplumlarının yaptığı dinî ve millî nitelikteki savaşları anlatır.

Cevap E

5. Soruda özellikleri verilen sosyal bilimci İbni Haldun'dur. İbni Haldun, "sosyoloji" biliminin kurucusu olarak kabul edilir ve olayların eleştirel yönden incelemesini de yapması sebebiyle tarih yazımına da bilimsel bir nitelik kazandırdığı ifade edilir.

Cevap D

6. Arkeolojik alanlarda höyük katlarını inceleyerek tarihe yardımcı sosyal bilim "stratigrafi"dir.

Onomastik: İsim bilimi

Metroloji: Ölçü bilimi

Ekoloji: Çevre bilimi

Meskukat: Para bilimi

Cevap C

7. Tarihte geçmiş döneme ait bir metni değiştirmeden kendi yazıldığı alfabeden başka alfabeyle çevirmeye verilen isim "transkript"tir.

Transfer: "Geçme", bir yerden başka bir yere gitme anlamındadır.

Tercüme: Dil yönünden çeviri yapmadır.

Mütercim: Bir dilden başka bir dile çeviri yapan kişidir.

Müstensih: Bir eseri el yazması yoluyla çoğaltan kişidir.

Cevap D

8. Osmanlı tarihinde "Ensab Cetvelleri"ni inceleyerek tarihe yardımcı olan sosyal bilim dalı "şecere"dir.

Hidronimi: Su, nehir, göl adları bilimi.

Sicilografı: Mühür bilimi.

Arkeometri: Arkeolojik buluntuların tarihlendirilmesi.

Heraldik: Arma bilimi.

Cevap B

9. Osmanlı Devleti'nde ilk çıkartılan ve Türkçe-Arapça yayın yapan gazete Vak'a-i Mısıriyye'dir. Bu gazete, Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından Mısır'da çıkartılmıştır.

Cevap D

10. Her yıl devlet veya özel kurumlar tarafından yayımlanan yıllıklara verilen isim "Salname"dir.

Münşeat Mecmuası: Bazı yazışma örneklerinin bir araya getirildiği kitaplara verilen genel bir ad.

Müverrih: Tarih yazarı.

Surname: Padişah çocuklarının doğum, sünnet ve düğün törenlerini anlatan edebî ve tarihî eserler.

Layiha: Rapor.

Cevap B

11. Arap alfabesiyle, sağdan sola yatık olarak yazılan ve harflerin kuyruklarının uzun tutulduğu yazı türüne "talik" denir.

Rika: İcazetnamelerde (diploma) kullanılan yazı türüdür.

Nesih: Kur'an yazmalarında, dinî ve bilimsel eserlerde kullanılan yazı türüdür.

Siyakat: Osmanlı Devleti'nde maliye kayıtlarında kullanılan yazı türüdür.

Tevki: Devlet belgelerinde kullanılan dekoratif nitelikte bir yazı türüdür.

Cevap C

12. İnsanlık tarihinin bilinen ilk tarih eserini yazan kişi "tarihin babası" lakaplı Herodotos'tur. Hikâye türünde de eser yazmıştır, Historia adlı eseriyle ünlüdür.

Cevap D

13. Orta Çağ İslâm dünyasındaki yer adları ve yerleşim yerleriyle ilgili Yâkût el-Hamevî (öl. 1229) ansiklopedik nitelikte Mu'cemu'l-Buldân adlı eserini yazmıştır. Bu eser sözlük niteliğinde değildir. Sorunun güçlü çeldiricisi olan İbni Mühennâ Lûgatı diğer adıyla Kitâbu Hilyetü'l-İnsân ve Heybetü'l-Lisân'ın ilk baskısı Kilisli Muallim Ahmed Rifat tarafından 1922'de yapılmıştır.

Cevap E

14. Orta Çağ İslam Dünyası'nda resmî ya da özel belgelerin suretlerinin toplandığı eserlere "münşeat" denir.

Münşi: Yazı işleriyle ilgilenen kişidir.

Müstemen: Osmanlı Devleti'nde geçici olarak oturma izni verilmiş, yabancı uyruklu, cizyeden muaf gayri müs-limlerdir.

Tevki: Padişah mührü anlamında kullanılmıştır.

Düstur: Abdülaziz zamanında kanunların yayınlandığı dergidir.

Cevap B

15. İslam tarih yazıcılığının Anadolu'daki ilk temsilcisi olarak kabul edilen Ravendi: "Râhat-us-Sudûr ve Âyet-üs-Sûrûr" isimli tarih eserini I. Gıyaseddin Keyhüsrev'e sunmuştur.

Cevap C

16. İbni Bibi, "El-Evâmiru'l-Alâiyye Fî'l-Umûri'l-Alâiyye", isimli eseriyle tanınmış Selçuklu tarihçisidir. Bu eser devlet teşkilatı, ahlak ve idare ile ilgili değildir. Sorunun güçlü çeldiricisi "D" seçeneğidir. İbrahim Müteferrika'nın Usûlü'l-Hikem fi Nizâmi'l-Ümem, (Milletlerin Düzeninde Tutulacak İlmi Usuller) adlı eseri devlet düzeni hakkındadır.

Cevap E

17. Osmanlı Devleti'nde memur kadrosu ihdas edilerek atanan ilk şehnameci Arifi Fethullah Çelebi, ilk vakanüvis ise Mustafa Naima'dır.

Cevap A

18. Netayic ü'l-Vukuat adlı eseri Ahmet Cevdet Paşa değil, Mustafa Nuri Paşa yazmıştır. Eser Osmanlı tarihini, kuruluşundan 1841 tarihine kadar anlatmıştır.

Cevap E

19. Padişah çocuklarının doğum, sünnet ve düğün törenlerini anlatan edebî ve tarihi eserlere "Surname" denir.

Surre Alayı: Hac dönemlerinde Osmanlı hükümdarı tarafından Hicaz'a gönderilen hediye alayına verilen isimdir.

Sicilli Kavanini: Düstur'da yayımlanan metinler bulunur. Meclis kararları, kanunlar, talimatlar, nizamnameler, tefsirler, karamameler bulunur. .

Menakıbnâme: Bu eserler ithaf edildikleri yahut yazıldıkları dönemin şahsiyetleri, sosyal, iktisadi ve kültürel hayatı ile ilgili geniş bilgiler veren eserlerdir.

Tezkire: Biyografik nitelikteki eserlere verilen isimdir.

Cevap B

20. Heraldik, mühür bilimi değil, "arma" bilimidir. Mühür bilimi, "sicillografi"dir. Soruda belirtilen diğer seçenekler doğrudur.

Cevap D

TEST 2

1. İnsanlar geçmiş yaşantılarına ait bir hatırayı yaşatmak amacıyla bir takım eserler bırakmışlardır. Hatırayı yaşatmak amacıyla bırakılan kalıcı eserlere "kalıntı" denilir.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisinin "kalıntı" niteliğindeki eserlerden değildir?

- A) Kitabe B) Hudut taşları C) Heykel
D) Zafer takları E) Abide

2. Tarih araştırmalarında birinci elden kaynaklar, ikinci elden kaynaklara göre; yazılı kaynaklar ise sözlü kaynaklara göre öncelikli başvuru niteliği taşır.

Tarih araştırmaları hakkında yapılan bu yorum;

- I. Olaylar hakkında farklı görüşlerden faydalanma imkânı gözetme,
II. Olaya ait güvenilir belgelere ulaşma,
III. Olaylar arasında sebep sonuç ilişkisi kurma

durumlarından hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

3. "Fransız İhtilali'nin en önemli kahramanı Napolyon'dur. O; bir taraftan Fransız halkını monarşinin ezici gücünden kurtarmış, diğer taraftan ihtilalin getirdiği fikirleri tüm dünyaya yayarak insanlığa büyük bir hizmet gerçekleştirmiştir. Napolyon büyük bir insandır ve ardında kendisi gibi büyük bir tarih bırakmıştır."

Yukarıdaki paragrafta verilen metnin tarih yazım türlerinden hangisine ait olduğu savunulabilir?

- A) Araştırmacı tarih
B) Öğretici tarih
C) Hikâyeci tarih
D) Kronik Tarih
E) Genel Tarih

4. Aşağıda verilen olayların oluş zamanı hangi şıkta daha kesin olarak ifade edilmiştir?

- A) Sanayi Devrimi XIX. yy.da gerçekleşmiştir.
B) Malazgirt Savaşı 26 Ağustos'ta yapılmıştır.
C) Cıralı Taş Devri'nde insanoğlu yerleşik yaşama geçmiştir.
D) Mondros Ateşkesi 30 Ekim 1918'de imzalanmıştır.
E) Atatürk 10 Kasım'da, saat 09.05'te ölmüştür.

5. Tarih yazımının iç tenkit safhasında;

- I. Araştırma kaynaklarındaki bilgilerin doğruluğunun incelenmesi,
II. Eserdeki bilgilerin başka kaynaklardaki bilgilerle karşılaştırılması,
III. Başvuru kaynağının yazarının adının, basım yerinin ve yılının tespit edilmesi,

özelliklerinden hangilerinin incelemesi yapılır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

6. Olay, zaman içerisinde anlık bir şekilde tek tek meydana gelen gelişmelerdir. Olgu ise sürece bağlı olarak olaylar neticesinde ortaya çıkan gelişmelerdir.

Bu duruma bağlı olarak olay-olgu kavramları hakkında aşağıdaki yargılardan hangilerine ulaşmak mümkün değildir?

- A) Olgular, olaylardan önce gerçekleşir.
B) Olay ve olgu arasında sebep sonuç ilişkisi vardır.
C) Olgular, olaylara göre daha uzun sürede gerçekleşir.
D) Olay ve olgular arasında kronolojik bir bağ bulunur.
E) Olaylar, olgulara göre daha kısa sürede gerçekleşir.

7. Farklı zamanlarda meydana gelen olaylar, "olgu"nun ortaya çıkmasına sebep olur.

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi diğerlerinin sonucunda ortaya çıkan olgu niteliği taşır?

- A) Amasya Genelgesi'nin yayımlanması
- B) TBMM'nin açılması
- C) Kuvayımiliye ve Müdafaaıy hukuk hareketinin başlaması
- D) Tekalifi Milliye Emirlerinin yayımlanması
- E) Türkiye Devleti'nin bağımsız olması

8. Osmanlı tarihi hakkında araştırma yapan bir tarihçi, ilk Osmanlı parasının Osman Gazi ve Orhan Gazi tarafından basıldığına dair bilgilere farklı kaynaklarda rastlamıştır.

Osmanlı parası hakkındaki doğru bilgiye, tarih yazımının hangi safhasında yapılacak inceleme neticesinde ulaşmak mümkün olacaktır?

- A) Tarama
- B) Tasnif
- C) Tahlil
- D) Tenkit
- E) Terkip

9. Tarihten kalan eski "arma"ları inceleyerek yardımcı olan bilim dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sicillografi
- B) Heraldik
- C) Geneoloji
- D) Antropoloji
- E) Filoloji

10. Milattan önce 1923 tarihinin yüz yıl olarak ifadesi aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) MÖ XIX.yy.ın I. yarısının I. çeyreği
- B) MÖ XIX.yy.ın II. yarısının I. çeyreği
- C) MÖ XX.yy.ın II. yarısının IV. çeyreği
- D) MÖ XX.yy.ın I. yarısının III. çeyreği
- E) MÖ XX.yy.ın II. yarısının III. çeyreği

11. Aşağıdakilerden hangisi Halil İnalçık isimli bilim insanımızın özelliklerinden değildir?

- A) Tarihçilerin kutbu olarak adlandırılma
- B) "Tanzimat ve Bulgar Meselesi" isimli doktora tezini yapma
- C) Annales Okulu tarih ekolünü benimseme
- D) Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden mezun olma
- E) Atatürk tarafından yurt dışına gönderilen öğrencilerden olma

12. Rivayetçi (hikâyeci) tarih yazımının temsilcileri arasında;

- I. Herodotos,
- II. Machiavelli,
- III. Hekataios

isimli yazarlardan hangileri bulunur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

13. Aşağıdaki takvimlerden hangisi güneş yılına bağlı olarak ortaya çıkmış takvimlerden değildir?

- A) Rumi Takvim
- B) On İki Hayvanlı Takvim
- C) Miladi Takvim
- D) Celali Takvimi
- E) Hicri Takvim

14. Zaman ve takvim hakkında verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Toplumlar, takvimleri kullanmaya aynı dönemde başlamıştır.
 B) Tarih öncesi devirlerin başlangıç ve bitiş zamanları bölgeler arasında farklılıklar gösterir.
 C) Milattan önceden "0" a (Milat) yaklaştıkça yılları gösteren sayılar küçülür.
 D) Devletler, takvimlerinin başlangıcı olarak toplumlarının yaşamında yer tutan önemli olayları kabul etmişlerdir.
 E) Tarihî çağların açılıp kapatılmasında insanlığı etkileyen evrensel olaylar etkilidir.

15. İslam toplumunda, tarih yazımını hikâyeci özelliklerden kurtararak belgelere ve kaynaklara dayalı olarak gerçekleştiren kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İbni Haldun B) Taberi C) İbni Heysem
 D) Biruni E) İbnü'l Esir

16. Tarih araştırmalarında bir toplumun dilini bilmek o toplum hakkındaki temel bilgilere ulaşmak için yeterli değildir. Bu sebeple dilin ifade biçimi olan yazının da öğrenilmesi gereklidir.

Bu bilgiye dayanarak tarih araştırmalarında,

- I. filoloji,
 II. paleografya,
 III. epigrafi

bilim dallarından hangilerinden faydalanılması gerektiği ortaya konulmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) I, II ve III
 D) Yalnız I E) Yalnız II

17. Tarih öncesi devirleri araştıran bir bilim insanı aşağıdaki yardımcı bilim dallarından hangisinden faydalanabilir?

- A) Epigrafi B) Meskukat C) Paleografya
 D) Antropoloji E) Diplomatika

18. Dewey Onlu Sistemi'ne göre Türk Tarihi'ne ait kataloglar aşağıdaki hangi sayı ile kodlanarak tasnif edilmiştir?

- A) 939 B) 949 C) 956 D) 976 E) 986

19. Tarih yazımında uygulanan,

- I. pragmatik,
 II. araştırmacı
 III. rivayetçi

yazım türlerinden hangileri ulusal çıkarları gözetip milli birlik ve beraberliği sağlamaya amaçlar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) I ve II E) II ve III

20.

- I. Olayların yer ve zamanını belirtirken sebep-sonuç ilişkisi gözetmeme
 II. Belgelere dayalı incelemelerde bulunma
 III. On dokuzuncu yüzyılda önem kazanma

özelliklerinden hangileri araştırmacı tarihidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
 D) II ve III E) I, II ve III

ÇÖZÜMLER

1. Hudut taşları, gelecek dönemlere kalan bir madde ise de tanımda belirtilen "kalıcı" ifadesine uygun değildir. Hudut taşları hatıra amaçlı dikilmemiştir, devletler arasındaki sınırların tespitinde kullanılmıştır.

Cevap B

2. Birinci elden kaynaklar, ikinci elden kaynaklara göre; yazılı kaynaklar ise sözlü kaynaklara göre daha uzun süre bozulmadan günümüze geldiği için güvenilir niteliği yüksektir. Birinci elden kaynak ve yazılı kaynak kullanma çabası, sebep sonuç ilişkisi kurma ya da farklı görüşlerden faydalanma amaçlarıyla ilgili değildir.

Cevap B

3. Soru paragrafında kahramanlık öğelerinin öne çıkartıldığı görülmektedir. Kahramanlık öğelerinin kullanıldığı tür, "öğretici tarih" anlayışının amaçlandığı bir yazım türüdür.

Cevap B

4. Tarihlendirmede daha kesin bir tanımlama "D" seçeneğinde 30 Ekim 1918 ifadesiyle beraber yapılmıştır. Soruda bulunan saat vurgusu daha detaylı gibi dursa da zamanı "net" biçimde tanımlamamıştır.

Cevap D

5. Başvuru kaynağının yazarın adının, basım yerinin ve yılının tespit edilmesi "iç tenkit değil", "dış tenkit" safhasında gerçekleştirilir. Eserin bilgi olarak doğruluğunun incelenmesi ise iç tenkide uygundur.

Cevap C

6. Olayların bir araya gelmesiyle beraber süreç içinde olgular meydana gelmiştir. Olgular:

- Anlık gelişme değildir.
- Süreç içinde gerçekleşir.
- Birden fazla olayın bir araya gelmesiyle gerçekleşir.
- Olayların sebebi değil, sonucudur.

Cevap A

7. Türkiye Devleti'nin kurulması, anlık bir gelişme değildir. Süreç içinde atılan bazı adımlar sonrasında Türkiye Devleti kurulmuştur. "E" seçeneğinin dışındakiler Türkiye Devleti'nin kurulmasına katkı sağlayan olaylar niteliğindedir.

Cevap E

8. Soru metninde, bir konu hakkında farklı bilgilerin bulunduğu ifade edilmektedir. Bu farklılığı ortadan kaldırmak için bilgilerin karşılaştırılması ve doğru bilginin bulunması gereklidir. Tarih yazımında bu işlem "tenkit" safhasında gerçekleşir.

Cevap D

9. **Heraldik:** Arma bilimidir.

Sicillografi: Mühür bilimidir.

Geneoloji: Şecerede denir. Soy ağacını inceler.

Antropoloji: İrk ve kültür bilimidir.

Filoloji: Dil bilimidir.

Cevap B

10. MS 1923 tarihinin, normal tanımlaması:

20. yy.

I. yarısı (0-49 arası),

I. çeyreği (0-24 arası)

Soruda MÖ denildiği için düz tanımın zıddını almak gerekir.

20. yy, II. yarı, IV. çeyrek.

Cevap C

11. Halil İnalçık, Atatürk tarafından yurt dışına gönderilen öğrencilerden değildir. Halil İnalçık, özellikle kültür teşkilat tarihi alanlarında çalışmalarda bulunarak tarihin kişi odaklı incelemesini değil sorun odaklı incelemesini gerçekleştirmiştir.

Cevap E